

KÅSERIET

Hungrig
i S:t Petersburg?

Jag kan ha varit 13, max 14 år gammal, när jag på Stadsbiblioteket i Jönköping första gången höll i ett exemplar av tidningen Pravda. Upplevelsen var lika exotisk som om det i dag plötsligt från himlen skulle dimpa ner ett ex av *Nyheter från månen* eller *Meddelanden från Mars*.

Minns att förstasidan hade en bild på ett gäng gruvarbeta-re med pannlampor. Och han Lenin, som också fanns med i ett hörn, hade vi redan hunnit läsa om på högstadiet historielektioner. (Min lärare, sedermera ledaren för Kristdemokraterna i Sverige, Alf Svensson, var fantastisk på att levandegöra historien. Än i dag ekar i öronen hans motto "kom ihåg en sak, elever, det finns inget romantiskt med krig!").

Till det fascinerande med Pravda hörde ett antal för mig okända bokstäver.

Några veckor senare hittade jag en ryskkurs på samma bibliotek och lärde mig alfabetet, som ibland kallas "azbuka". Grunden är ett kyrkoslaviskt skriftspråk, glagolitiskan, vilket sedan utvecklades av studenter till missionären Konstantinos Kyrillos (som levde på 800-talet) och efter honom kom det att kallas kyrilliska alfabetet.

Ovanstående låter kanske litet invecklat, men att ryska alfabetet skulle vara knepigt tycker jag är en överdrift.

– Är det inte svårt med bokstäverna? frågar icke-ryskkunniga ibland.

– Jo, det tar säkert ett par timmar, men knappast mer än en dag att lära in, svarar jag.

Av de 33 bokstäver som används i den kyrilliska variant som ryskan brukar, är de flesta visserligen främmande för oss. Men svårighetsgraden i ryskan ligger alls inte i bokstäverna, utan snarare i uttal, ordförråd och grammatik (vilket vi kanske kan återkomma till i något framtida kåseri).

Det är för övrigt praktiskt att behärska detta alfabet. Säg att du är hungrig i S:t Petersburg och ser en skylt med texten ПЕЧЕНОЕ. Då är det naturligtvis praktiskt att genast förstå, att det här är fråga om en restaurang och inte något så trivalt som en vanlig "peståpah".

SÖREN VIKTORSSON

” Av de 33 bokstäver som används i den kyrilliska variant som ryskan brukar, är de flesta visserligen främmande för oss. Men svårighetsgraden i ryskan ligger alls inte i bokstäverna, utan snarare i uttal, ordförråd och grammatik.

LÄSARBILDEN

■ Tjugondag Knut kom och gick, men julgranen får stå kvar, åtminstone hos familjen Näresaari i Bastvik i Esbo, där granen verkar trivas utmärkt – den har börjat producera skott. Vem kan slänga ut ett sådant välanpassat träd? FOTO: STINA NÄRESAARI

■ Det finns många seniorer som uppskattar berättelser och noveller, även om de själva inte längre kan läsa. Helsingfors volontärer som regelbundet besöker seniorhem och läser högt. FOTO: KATJA TÄHJÄ

Biblioteket utbildar
läskamrater

Ett av årets nya projekt inom Helsingfors stadsbibliotek handlar om att utbilda läskamrater – frivilliga personer som gillar att läsa högt. Läskamrater ska besöka seniorhem och läsa noveller, nyheter eller aktuella faktatexter för både enskilda och grupper.

Bibliotekens verksamhet tar ständigt nya former. I år kommer stadsbiblioteket i Helsingfors att satsa på högläsning för personer som inte själva kan läsa. De första infoträffarna för intresserade högläsare har redan hållits och projektkoordinator **Katja Jokiniemi** är positivt överraskad över det stora intresset hos helsingforsarna.

– Vi höll den första finska träffen i Böle bibliotek och över femtio personer kom med, det var folk i alla åldrar, också unga vilket vi är väldigt glada över, säger Jokiniemi.

För att bli en officiell läskamrat ska de frivilliga högläsarna delta i en dagskurs där man får lära sig mera om både högläsning och seniorer som åhörare. Därefter är läskamraterna redo att besöka seniorer, antingen på ett serviceboende eller som en del av Röda Korsets vänverksamhet hemma hos enskilda seniorer.

– Det enda kravet på läskamrater är att de ska vara villiga att ge av sin tid och förbinda sig till fler besök på samma ställe. Biblioteket förser läskamraterna med listor på noveller

och annan litteratur som passar för högläsning. Om man läser för demenssjuka personer är det inte så lyckat att välja en roman som fortsätter från gång till gång.

Inom ramen för det tvåspråkiga projektet ordnas också svenskspråkiga träffar. De kommer att vara öppna för både nya och etablerade läskamrater, som vill utbyta erfarenheter och få mera lästips.

Volontärarbete intresserar

Soili Pejak är en av dem som deltog i den första svenska träffen i Tölö bibliotek förra veckan. Hon är nybliven pensionär och intresserad av någon form av volontärverksamhet. Att bli läskamrat låter som ett lockande alternativ.

– Jag läser gärna skönlitteratur på finska, svenska och engelska. Tyska kan jag inte lika bra, men jag brukar läsa deckare på tyska. Jag är med i Arbis litteraturcirkel och det är bra, för den vägen läser jag också andra slags böcker, sådana som jag inte själv skulle ha valt, berättar Pejak om sitt läsintresse.

Hon hoppas kunna börja som läskamrat i något av de servicehem som finns i hennes stadsdel Gamlas. Hur ofta det är tänkt att hon ska besöka sin läsegrupp vet Soili ännu inte, men det klarnar säkert på den väntans i Röda Korsets regi som hon ska delta i på lördag.

– Vi kommer via biblioteket att erbjudas något servicehus där vi får börja läsa. De som finns närmast mig är finskspråkiga, men om det svenska äldreboendet i Norra Haga också kommer med i projektet börjar jag gärna läsa på svenska där, säger Soili Pejak.

Hon fick höra talas om läskamrater på ett novellkafé i biblioteket och anmälde sig till kursen. Någon erfarenhet av högläsning har Pejak inte, bortsett från att hon förstås har läst böcker för barn och barnbarn. På infoträffen fick hon tips på vad man ska tänka på när man läser för äldre personer som kanske har problem med minnet och också listor på sådana texter som lämpar sig för högläsning.

– Det behöver inte alltid vara no-